

Nr 205.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1940 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II för budgetåret 1939/40 till vissa vedeldningsprov m. m.

(2:a avd.)

1:o) **Vissa vedeldningsprov.** Kungl. Maj:t har i en den 3 maj 1940 dagtecknad proposition, nr 249, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för samma dag (punkt 1, sid. 1 och 2) föreslagit riksdagen att till Vissa vedeldningsprov å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 under huvudtiteln för folkhushållningsärenden anvisa ett reservationsanslag av 16 500 kronor.

Av statsrådsprotokollet inhämtas, att Kungl. Maj:t den 1 mars 1940 ställt ett belopp av högst 16 500 kronor till byggnadsstyrelsens förfogande för täckande av kostnader för utförande av prov med vedeldning i kokspannor. Beloppet anvisades från det å förskottsstat under sjunde huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag avser att bereda täckning för nämnda medelsanvisning genom anvisande av ett särskilt anslag för ändamålet å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer förty, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Vissa vedeldningsprov* å tilläggsstat II för budgetåret 1939/40 under huvudtiteln för folkhushållningsdepartementet anvisa ett *reservationsanslag* av 16 500 kronor.

2:o) **Vissa åtgärder för reglering av tillgången på ved.** Kungl. Maj:t har (punkt 2 av förutnämnda proposition nr 249) föreslagit riksdagen att till Vissa åtgärder för reglering av tillgången på ved å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kronor.

Av statsrådsprotokollet inhämtas:

Som ett led i de av staten vidtagna anordningarna i marknads- och prisreglerande syfte på vedmarknaden under den gångna vintern har det ansetts angeläget, att de statliga regleringsmyndigheterna skulle äga möjlighet att förvärva dispositionsrätt över vissa, icke alltför obetydliga kvantiteter torr

ved. Med anledning härav har Kungl. Maj:t den 19 januari 1940 vidtagit åtgärder, så att 4 000 000 kronor skulle vara tillgängliga för ändamålet. Av detta belopp ha emellertid av olika skäl endast 550 000 kronor tagits i anspråk genom utlåning till skogsägareföreningarnas riksförbund, och anledning föreligger ej heller att antaga, att ytterligare medel bliva erforderliga för ändamålet under återstående delen av innevarande budgetår. Kungl. Maj:ts förevarande förslag avser anvisande av medel för täckning av ifrågavarande utgift.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t under denna punkt föreslagit, hemställer

att riksdagen må till *Vissa åtgärder för reglering av tillgången på ved* å tilläggsstat II för budgetåret 1939/40 såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket anvisa ett *reservationsanslag* av 550 000 kronor.

3:o) **Åtgärder för reglering av tillgången på bilkol.** Kungl. Maj:t har (punkt 3 av ifrågavarande proposition nr 249) föreslagit riksdagen att till Åtgärder för reglering av tillgången på bilkol å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Av statsrådsprotokollet inhämtas:

Med anledning av förslag från industrikommissionen har Kungl. Maj:t genom beslut den 17 april 1940 bemyndigat vednämnden att med organisationer, som handhade inköp och distribution av generatorbränsle, träffa avtal, varigenom dessa åtog sig *dels* att på de närmare villkor, som vednämnden bestämde, inköpa, bearbeta och lagra bilkol, *dels ock* att åter försälja bilkol till de priser och på de villkor i övrigt, som av vednämnden angåves. Vidare bemyndigades vednämnden att bevilja organisationer, med vilka nämnden träffat dylika avtal, räntefria förlagslån till belopp, som prövades erforderliga för genomförande av avtalen. Därjämte hemställde Kungl. Maj:t till fullmäktige i riksgäldskontoret att av det å förskottsstat för försvarsväsendet m. m. under fonden för förslag till statsverket anvisade förskottsanslaget till försvarsberedskapens stärkande i allmänhet disponera ett belopp av 500 000 kronor för utbetalning, efter rekvisition i mån av behov, till statskontoret, som skulle äga använda medlen för utlämnande, efter anmälan av vednämnden, av nämnda förlagslån. Slutligen bestämde Kungl. Maj:t, *dels* att vid beviljande av lån skyldighet skulle föreskrivas för vederbörande låntagare att vid försäljning av bilkol till statskontoret återbetala ett belopp, motsvarande lånesumman, eller det mindre belopp, vartill försäljningssumman för bilkolen — efter avdrag av säljarens skäligena kostnader — kunde

uppgå, dels ock att till statskontoret återbetalda belopp skulle återlevereras till riksgäldskontoret för att återföras till omförmälda anslag.

Departementschefen har anfört:

På grund av de senaste veckornas utrikespolitiska händelser med krigshandlingar och omfattande mineringar omedelbart utanför våra sjögränser hade möjligheterna till import västerifrån av flytande bränslen åtminstone för tillfället spärrats. I detta läge hade det syntts påkallat att omedelbart, utan att avvakta resultatet av den pågående utredningen om åtgärder för reglering av handeln med bilkol, vidtaga åtgärder för att söka trygga tillgången på kol för gengasdrift. Som en provisorisk lösning av detta problem hade kunnat godtagas industrikommissionens berörda förslag.

De utgifter, som således kunde komma att uppstå, syntes böra täckas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 genom att å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket anvisades ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Därest bilkolförsäljare, som tillerkänts förlagslån av ifrågavarande art, vid försäljning av bilkolen icke erhöle så stor försäljningssumma, att densamma efter avdrag av hans skäligen kostnader vid försäljningen försloge till lånets fulla återbetalande, uppstode fråga om avskrivning av den del av lånet, som ej influtit vid försäljningen. Då det torde kunna befaras, att prissättningen för bilkol kunde bli påverkad i fördyrande riktning, om företagaren skulle kalkylera med att själv bära förluster av nu angivet slag, syntes det skäligt att staten iklädde sig den risk för förlust, som kunde uppstå vid försäljning till avnämare av bilkol. I dylikt fall torde Kungl. Maj:t, därest från riksdagens sida erinran häremot ej mötte, få lämna föreskrifter om avskrivning av den återstående delen av lånebeloppet ävensom uppdraga åt vednämnden att meddela dylikt beslut. Anledning syntes ej föreligga att nu taga ställning till frågan om sättet att täcka ifrågavarande förluster.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevärande förslag liksom ej heller mot det av departementschefen i anslutning härtill framlagda förslaget, att staten skulle ikläda sig risk för förlust, som kunde uppstå vid försäljning till avnämare av bilkol. Utskottet får förty hemställa,

att riksdagen må till *Åtgärder för reglering av tillgången på bilkol* å tilläggsstat II för budgetåret 1939/40 såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket anvisa ett *reservationsanslag* av 500 000 kronor.

Stockholm den 4 juni 1940.

På statsutskottets vägnar:
PER GUSTAFSSON.

Närvarande: Se under utlåtande nr 203.